
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:17

Stasi-infiltration av Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:93, Stasi-infiltration av Svenska kyrkan. Utskottet finner det angeläget att Svenska kyrkans kontakter med diktaturen i DDR blir belysta men ser att arbetet med det redan pågår på nationell nivå. Därför föreslår utskottet att motionen ska anses vara besvarad.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att motion 2015:93 punkt 1 är besvarad med vad utskottet anfört.
2. Kyrkomötet beslutar att motion 2015:93 punkt 2 är besvarad med vad utskottet anfört.

Motionens förslag

Motion 2015:93 av Jerker Schmidt m.fl., Stasi-infiltration av Svenska kyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att för kyrkomötet redovisa den forskning och de utredningar som gjorts av Svenska kyrkan och kyrkokansliet kring kontakterna med diktaturen i DDR.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sammanställa det samlade forskningsläget både det som egen forskning visat och det som andra bedrivit i en skrift att delge Svenska kyrkans församlingar och medlemmar.

Bakgrund

Frågor om Svenska kyrkans förhållande till DDR, de statligt erkända kyrkorna och om Stasis roll i det mellankyrkliga förhållandet har diskuterats och varit omskrivna i olika grad sedan stora delar av Stasis arkiv offentliggjordes efter berlinmurens fall.

Aktuell forskning

Den nationella nivån delfinansierar sedan 2014 ett doktorandprojekt om kontakterna mellan Svenska kyrkan och Bund der Evangelischen Kirchen in der DDR. Projektet beräknas vara avslutat år 2017.

Den nationella nivån upprätthåller även på andra sätt kontakterna med den livaktiga tyska forskningen inom fältet. Historikern Marianne Subklew Jeutner presenterade exempelvis under ett seminarium i april 2015, inför biskopsvigningen av Fredrik Modéus för Växjö stift, aktuell forskning under rubriken *The Mandate*

and Commitment of the Church in the GDR and in the Open Society after the Peaceful Revolution (1989).

En representant för Svenska kyrkan kommer att delta vid en forskningskonferens vid universitet i Halle år 2016. Konferensen kommer att handla specifikt om Sveriges relationer till DDR under kalla kriget. Kyrkans relationer kommer där bilda ett särskilt tema, konferensen kommer antagligen resultera i en antologi.

Växjö stift anordnade i november 2014 ett symposium som resulterade i antologin *Som i en spegel: kyrka och teologi i möte med DDR* (2015). I den presenteras aktuell forskning från tyska och svenska forskare, samtidigt som viktiga minnesbilder dokumenterats.

En sammanställning av hittills gjord forskning på området har färdigställts av den nationella nivån och kommer att göras tillgänglig på Svenska kyrkans webbplats under 2015.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2015:93 är besvarad med vad utskottet anför.

Utskottet anser att det är viktigt att få fram denna period i Svenska kyrkans historia i ljuset och belysa de kontakter som Svenska kyrkan hade med diktaturen i DDR. För det krävs kvalificerade forskningsinsatser och att dessa öppet redovisas.

Svenska kyrkan har redan gjort flera insatser på området. Dessa finns redovisade i bakgrundstexten. En sammanställning av forskningsläget på området har gjorts på den nationella nivån och kommer att göras tillgänglig på Svenska kyrkans webbplats under 2015. Utskottet ser alltså att arbetet redan pågår på nationell nivå och föreslår därför att motionen ska anses vara besvarad.

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Marie Nielsén, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Kekke Paulsson, Niklas Grahn, Katarina Glas, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sara Waldenfors, Monica Lindell Rylén, Stefan Grundberg, Camilla Persson, Evy Annér, Nasrin Sjögren, Elisabeth Sandberg Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl, Ylva Wahlström, Karin Janfalk och Styrbjörn Granquist.

Biskoparna Fredrik Modéus och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.